

Gunnar Strömmer: tal på Folk och Försvars Rikskonferens 2024

Talare
Gunnar Strömmer
Justiteminister

Datum
7 januari 2024

Plats
Sälen

Ers majestät! Ers kungliga höghet! Mina damer och herrar! Vid Folk och Försvars rikskonferens förra året talade jag om hoten mot Sveriges inre säkerhet och medborgarnas trygghet och frihet. Det handlar nu som då om tre delar: terrorism och våldsbejakande extremism, olika statliga aktörer som agerar fientligt mot Sverige och organiserad brottslighet. Under året som gått har dessa hot mot vårt öppna och fria samhälle knappast minskat. Tvärtom fick vi förra året se flera exempel på de här tre hotens värsta ansikten. Jag tänker då inte minst på terrorattentatet i Bryssel, där två svenska medborgare dödades, och en skadades, just för att de var svenskar. Jag tänker på alla de helt oskyldiga människor som dödades förra året i skjutningar och sprängningar runtom i landet. Jag tänker på personalen när den svenska ambassaden i Bagdad stormades och sattes i brand av våldsamma demonstranter. Och jag tänker på de judiska föräldrar i Sverige som inte vågade skicka sina barn till skolan efter Hamas terrorattak mot Israel den 7 oktober. Det här är brutala uttryck för problem som har djupa och breda förgreningar inom och utom landets gränser. Under året har säkerhetsläget allvarligt försämrats i vår omvärld och det påverkar Sverige – de yttre hoten har betydelse för den inre säkerheten. Rysslands pågående anfallskrig mot Ukraina och utgången av kriget har en direkt påverkan på vår säkerhet. Utvecklingen i Mellanöstern och konflikten mellan Israel och terrorstämplade Hamas är polariserande även här i Sverige. Vi ser en växande extremism, ett ökat attentatshot och ett bredare författningshot. Hoten förstärker också varandra när agendor sammanfaller. Vi behöver bygga motståndskraft – att skydda Sveriges säkerhet och svenska intressen utomlands är helt avgörande. Sverige ska inte vara en plattform för säkerhetshotande verksamhet. Det dödliga skjutvapenvåldet har tredubblats över tio år. 2022 var rekordmörkt med 62 dödliga skjutningar. 2023 landade siffran enligt polisen på 53 – en minskning från året innan, men samtidigt den näst högsta siffran hittills. Och det är ungefär nio gånger fler än i Norge, Danmark och Finland – tillsammans. Antalet sprängningar var i fjol det högsta som noterats i Sverige. Vi

såg också allt fler och allt yngre barn som både brottslingar och brottsoffer. Bilden av vårt nuläge rymmer alltså utan tvivel mycket mörker. Men det finns samtidigt en beslutsamhet om att vända utvecklingen – och den finns i hela vårt samhälle. Vi ser även rekordmånga gripanden, beslag av vapen och sprängmedel och förhindrade våldsbrott. Och avsevärt fler skjutningar och sprängningar ser ut att klaras upp. Men den organiserade brottslighetens destruktiva kraft underskattades alltför länge i stora delar av samhället. Vi talar om en sorts inhemsk terrorism med stort våldskapital, som tystar vittnen, hotar socialsekreterare, infiltrerar myndigheter och politiska partier och bedrar våra välfärdssystem. Vi kan dessutom se att enskilda personer rör sig i både gängmiljön och extremistmiljön. Det ökar extremisternas tillgång till vapen. Och ekonomisk brottslighet är en viktig del av finansieringen av terrorism. Mot den här bakgrunden sker nu en omprövning och en anpassning av strategier, regelverk och åtgärder till det säkerhetsläge som vi står inför. Regeringens plan mot den organiserade brottsligheten följer tre distinkta linjer: För det första att slå mot det grova våldet. För det andra att strypa den kriminella ekonomin. För det tredje att bryta rekryteringen av barn och unga till gängen. Flera viktiga steg har redan tagits, som möjligheten att sätta in tvångsmedel för att förebygga organiserad brottslighet, något som tidigare bara var tillåtet i fråga om terrorism och spioneri. Och regeringen har en offensiv plan framåt: Den första januari dubblades minimistraffen för den som hanterar vapen eller sprängmedel olovligen, i februari får brottsbekämpningen tillgång till vistelseförbud och i mars visitationszoner. Det följs under året av ytterligare preventiva tvångsmedel och en ny förverkandelagstiftning, för att nämna några reformer. Samtidigt kommer nya regler och verktyg som stärker de socialpreventiva insatserna, exempelvis en ny mer ingripande socialtjänstlag och stora ekonomiska satsningar på socialtjänsten. Regeringen avser också i närtid att besluta om Sveriges första nationella strategi mot organiserad brottslighet. I augusti beslutade chefen för Säkerhetspolisen att höja terrorhotnivån från en trea till en fyra på den femgradiga skalan, från förhöjt till högt hot. Bakgrunden var bland annat koranbränningar och desinformation om svensk socialtjänst och att det försämrade säkerhetsläget bedömdes bestå över tid. Hotet kommer idag främst från islamister och högerextremister. Det finns många andra länder som levt med höga terrorhotnivåer under lång tid, men där samhället i stort kunnat fortsätta fungera som vanligt. Vi måste vara inställda på att klara av samma sak. En stor mängd åtgärder har vidtagits under det senaste året: resursförstärkningar av Polismyndigheten och Säkerhetspolisen, skärpt och utvidgad terrorlagstiftning, förstärkta gränskontroller, och ett effektivare arbete

för att utländska medborgare som utgör säkerhetshot ska lämna Sverige. Vi har också gett regeringsuppdrag till flera myndigheter, bland annat för att intensifiera insatserna mot otillbörlig informationspåverkan och radikalisering. Den viktigaste basen i arbetet mot terrorism är de långsiktiga och strategiska åtgärderna. Idag kan jag berätta att regeringen i torsdags fattade beslut om en ny samlad nationell strategi mot terrorism och våldsbejakande extremism. Den har tagits fram i nära samspel med myndigheter, kommuner och andra centrala aktörer. Den nya strategin har fyra ledord: förebygga, förhindra, skydda och hantera. Innehållet i strategin kommer att presenteras närmare imorgon vid en pressträff här i Sälen med statsministern och mig. I sammanhanget vill jag också lyfta att en utredning fått i uppdrag att se över hur Försvarsmakten kan stärka sitt stöd till polisen och om en modern form av den tidigare beredskapspolisen bör återinföras. Vikten av detta har bekräftats av Försvarsberedningen, som bland annat konstaterat att det finns ett skyndsamt behov av en polisiär förstärkningsresurs och att civilplikten bör aktiveras. Vi får återkomma till hur det här samspelet ska tas vidare på bästa sätt. Till sist vill jag avsluta med en allmän reflektion om kampen mot de hot mot Sveriges inre säkerhet som vi står inför. Det fria samhället måste aktivt försvara sig när det ställs inför existentiella faror. Vi kommer aldrig undan att väga motstående intressen mot varandra – som brottsbekämpning och integritet. Men att låta saker och ting vara som de är, det är också ett beslut med konsekvenser. Det framförs på vissa håll i samhällsdebatten att den svenska demokratin eller rättsstaten skulle vara i fara på grund av politiska åtgärder. Men om något är en fara för vår demokrati, så är det att vi i flera avseenden vaknat för sent när det gäller att möta hoten mot vår inre säkerhet och medborgarnas trygghet och frihet. För det är när våld, radikalisering och oordning tillåts breda ut sig som förtroendet för de gemensamma institutionerna och förutsättningarna för ett fritt och öppet samhälle riskeras och kan gå förlorade. Allt regeringen nu gör syftar till att stävja en sådan utveckling, och att försvara vårt fria och öppna samhälle. Vi gör det inom den demokratiska rättsstatens ramar, och vi utgår från beprövad erfarenhet, inte minst i våra nordiska grannländer. Om vi håller huvudet kallt och hjärtat varmt och tillsammans bygger motståndskraft – ja, då är jag övertygad om att ett tryggare, säkrare och friare Sverige möjligt. Tack.

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/gunnar-strommer-tal-pa-folk-och-forsvars-rikskonferens-2024>